

Mundtlig beretning

På et tidspunkt blev der lagt et debatindlæg ind på Folkeskolens hjemmeside med overskriften: ”Prøv nu med jeres evner, lærere!”. Budskabet fra læreren, der skrev indlægget, var: ”Vigtigt, vi hele tiden gør opmærksom på, at vi har en ambition, der er langt højere, end det vi har mulighed for”. Indlægget skabte stor debat, og det medførte næsten hundrede kommentarer. Umiddelbart synes det som en god tanke, men jeg tror ikke, det ville skabe de store ændringer i vores videre arbejde. Arbejdsglæden er der jo, når vi underviser, og når vi står i klassen – det kan vi være stolte af! Vi arbejder fortsat professionelt og har fokus på skolens kerneopgave, nemlig at levere god undervisning med høj kvalitet. Vi er dygtige, ansvarsbevidste lærere, der giver den bedst mulige undervisning. Vi er nemlig ja-lærere. Ja, til god undervisning, god planlægning, godt samarbejde, god udvikling, god sparring og gode forandringer. Men det er svært at beholde den ja-hat på hele vejen igennem. Flere har kritiseret, at vi netop ikke har ja-hatten på. Vi har hverken en ja eller nej-hat, men er fortsat konstruktivt kritiske. Vi har indkøbt et lille billede af en ja-hat. Den hænger nu på kredskontoret, så er der ingen, der kan påstå, vi ikke har en ja-hat.

Vi er gode lærere, men det er jo til trods for alle forhindringer, og så kan jeg blive meget træt af at høre de positivt klingende udtryk som: tænk nu positivt, problemer er interessante udfordringer, arbejd nu løsningsorienteret, fokuser på muligheder og succeser, arbejd ressourceorienteret, der er tale om livslang læring, I skal bare gøre tingene på en ny og anderledes måde.

Svend Brinkmann har i sin bog ”Stå fast - et opgør med tidens udviklingstvang”, gjort oprør mod den positive tænkning. Hans bog er et modspil til de tusindvis af bøger om selvhjælp og den hær af coaches, terapeuter og livsstilsvejledere, der farer rundt i landskabet for bl.a. at fortælle, du skal komme styrket ud på den anden side, du er i en win-win situation.

Vi bliver som lærere opfordret til at tale skolen op. Jeg mener nu ikke, vi har talt skolen ned. Det giver mig grund til refleksion og bekymring, når en Michael Ziegler også begynder at opfordre os til at tale skolen op. Jeg husker stadig hans ageren under lockouten. Opfordringen om at bruge de positive ord kan let få kritikken til at svinde ind. Jeg vil gerne røre ved det negative. Skal man hele tiden snakke positivt og anerkendende, så ender man nemlig med at skulle acceptere det, der ikke har kvalitet. Det er næsten blevet som om vi skal genvinde retten til at mene noget bare er dårligt. Vi skal nærmest genvinde retten til at brokke os. Enhver, der kritiserer, bliver til et bagstræberisk brokkehoved. Der er dog nok at brokke sig over.

Jeg vil fortsat brokke mig over manglende ressourcer. Prisen pr elev pr undervisningstime er i dag 26 % billigere end for fem år siden. I forbindelse med lockouten og indførelse af skolereform og Lov 409 viste en beregning, at der manglede mindst 25 mill. kroner alene i Aabenraa Kommune, hvis vi skulle bibeholde samme niveau som tidligere. I en rundspørge til landets skolechefer svarer 76 procent af skolecheferne, at reformen har øget behovet for ressourcer på skoleområdet. Det er blandt andet den længere skoledag med flere timer til eleverne, der er årsagen. Samme rundspørge viser, at 78 procent af skolecheferne nævner, at der er øget behov for vikardækning på skolerne på grund af for eksempel sygefravær og efteruddannelse af

personalet. Efter min mening skabes der ganske enkelt ikke øget kvalitet i undervisningen, hvis ikke der bliver ansat flere lærere.

Jeg vil fortsat brokke mig over, at der ikke er tilstrækkelig tid til forberedelse. Vi underviser mere uden tilførsel af forberedelsestid. Manglende forberedelse giver mindre kvalitet. Ikke overraskende viser en undersøgelse, at to tredjedel af alle lærere siger, at kvaliteten er faldet, og at de ikke har tid til at forberede sig ordentligt. Det er svært at finde plads til forberedelsen af undervisningen, og vi har alle oplevet at møde uforberedte op til undervisningen.

En såkaldt KORA-rapport har undersøgt den længere og mere varierede skoledag, herunder ro og orden, brug af Fælles Mål og læringsmål, undervisningsformer, undervisningsfokus, feedback til eleverne, teamsamarbejde samt pædagogisk faglig sparring. Der ses tilbagegang på alle områder sammenlignet med resultaterne fra før reformen.

Jeg vil brokke mig over den øgede brug af testning og dokumentation. Det er yderst problematisk, at testning af eleverne bliver mere og mere styrende for undervisningen. Der er meget stor fokus på det faglige, på kundskaber og dele af Folkeskolens formålsparagraf er blevet nedtonet – fokus er kommet længere væk fra dannelse. Hvad med feks Folkeskolelovens formålsparagraf hvor der står: ”Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle”. Skolen skal efter min mening både give uddannelse og dannelse.

Det er problematisk, at det er blevet vanskeligere at finde læreruddannede til opslåede stillinger, når man samtidig ved, at 17000 lærere i Danmark ikke bruger deres uddannelse som lærer i folkeskolen. 75 % af kommunerne har svært ved at tiltrække lærere. I Aabenraa Kommune har det været et problem at finde læreruddannede i nogen grad. På to af kommunens skoler har der fornylig været opslået stillinger, og her har det muligt at finde kvalificerede lærere til stillingerne. På landsplan har det dog vist sig, at hver syvende underviser ikke har en læreruddannelse. Problemet med at skaffe uddannede lærere har endda nogen steder ført til, at der er blevet fastansat undervisere uden læreruddannelse. Indlysende at dette resulterer i et kvalitetsfald. En analyse der er lavet vedr. rekruttering af lærere viser, at der er en sammenhæng mellem, hvorvidt man oplever lærermangel i kommunen, og om man har en lokalaftale, fælles forståelse eller lignende. Det kunne være derfor, vi oplever at lærere flytter fra Haderslev og Tønder til Aabenraa, hvor vi har et samarbejdsgrundlag aftalt med forvaltning og ledere. Desværre har vi inden for de sidste fjorten dage oplevet forflyttelse af to lærere og to lærere er varslet afskediget pga arbejdsmangel.

Vi oplever megaklasser. En opgørelse har vist, at der er indberettet kæmpeklasser med over 30 elever i 19 kommuner i Danmark – også i Aabenraa.

75 % af eleverne mener, skoledagen er for lang, og flere forældre kommer nu med deres børn til lægen for at snakke om symptomer på stress og overbelastning. På et tidspunkt udtalte en læge: ”Hvis forældre havde

skabt sådanne rammer for børnene, at de mistrivedes med tegn på omsorgssvigt, havde det været min pligt at underrette den kommunale forvaltning om, at her er et barn med formodet behov for hjælp. Der er i folkeskoleloven mulighed for at afkorte skoledagen, og ministerens såkaldte hyrdebrev til kommunerne beskriver mulighederne for at konvertere nogle af timerne til tolærerordninger. Ud af landets 98 kommuner er der på nuværende tidspunkt 36 kommuner, der har gjort brug af dette. I Aabenraa kender jeg kun én skole, der har brugt muligheden om at søge kommunalbestyrelsen om tilladelse i forbindelse med specialundervisning i overbygningen.

Den finske skole, som altid bliver fremhævet for sine gode resultater, har langt færre timer, men her har lærerne langt større råderum og mere tid til deres forberedelse. De finske lærere skal heller ikke teste og dokumentere i den grad, som danske lærere skal. Evaluerings og dokumentationstyranni stjæler tid fra kerneopgaven.

Inklusion er stadig en kæmpe udfordring. Her har undervisningsministeren dog også erkendt, at det kræver en justering, og har rejst spørgsmålet: ” Er inklusionen gået for vidt?”. Men: der er nedsat en gruppe under undervisningsministeriet, der skal se på inklusionen i Folkeskolen. Bemærkelsesværdigt at der er tale om en arbejdsgruppe uden lærerforening og uden forældreorganisation.

Spørger man politikerne, så er reformen god nok, og alle problemer er i grunden midlertidige implementerings- eller forståelsesproblemer. Hvis bare elever, forældre, lærere, skoleledere og lokalpolitikere er positive nok, bliver alt godt!

Men alt bliver ikke bare godt. Hvorfor de hårde ord? Jo, for det første er de sande, og for det andet er situationen dybt alvorlig.

Hvordan får vi så ændret alt det negative. En absolut forudsætning er, at KL og kommunerne påtager sig et ansvar og går ind i en dialog om den negative udvikling. Vi skal have stoppet den negative udvikling, ikke ved at fortie det negative, men ved at gå i dialog om at ændre forholdene. Det bliver et langt sejt træk. Men vi er startet, både centralt og lokalt.

Ved DLF's sidste kongres var udgangsbønnen: Vi kan ikke nå en central arbejdstidsaftale, så prøv at opnå noget lokalt. Brug bilag 4 – de 15 punkter fra overenskomsten som en slags løftestang ude i kredsene for at opnå resultater. Det har vi i Lærerkredsen arbejdet på. Vi har ikke nået en egentlig arbejdstidsaftale, men er nået et stykke vej med vores samarbejdsgrundlag aftalt med forvaltning og skoleledere. Vi har netop evalueret samarbejdsgrundlaget og er enige om, at det er et brugbart redskab ude på skolerne, når det udmøntes rigtigt, og sådan som det er tænkt og aftalt. Lederne skal bare være bedre til at udmønte det i praksis. Vi har øget fokus på dialogen mellem lederen og den enkelte lærer. Vi har fået tidsfastsat forberedelsestiden, og på nogle skoler er der allerede nu tid på alle opgaver.

Samarbejdsgrundlaget i Aabenraa er et skridt på vejen, men samarbejdsgrundlaget er slet ikke løsningen på alle fortrædeligheder. Det er ikke en løsning på alle vore udfordringer, men jeg ser det som et tiltag der bringer os på vej. Er løsningen så en egentlig arbejdstidsaftale. Enkelte lærerkredse har lavet aftaler, men jeg

har endnu ikke set en indgået aftale, som er tilfredsstillende. Der er ganske enkelt ikke ressourcer nok til at lave en tilfredsstillende aftale.

I efteråret 2015 blev der afholdt faglig klubmøder på alle skoler vedr. udmøntningen af initiativerne fra bilag 4 fra OK 15. På tilbagemeldingerne fra skolerne kan klart ses en fremgang her i Aabenraa, når vi sammenligner os med de øvrige kommuner her i det sønderjyske, specielt når vi sammenligner os med Haderslev og Tønder, men også når vi sammenligner med resultatet på landsplan. Dette ser jeg som et udtryk for, at det kan betale sig, at vi har været stædige, fastholdende og vedholdende i forhold til, at vi kommer langt med dialog med vores modpart. Det ser altså ud til, at vi er lykkedes med en del i forhold til arbejdstiden. Her vil jeg nævne fire af de 15 områder hvor der er størst forskel i besvarelserne i Aabenraa sammenlignet med besvarelserne på landsplan.

20 % af de adspurgte i Aabenraa mener, at opgavefordelingen og udarbejdelsen af opgaveoversigten har sikret, at lærerne på skolen har mulighed for at leve op til folkeskolens bestemmelser. Kun 10 % på landsplan.

I Aabenraa har 70 % af lærerne svaret, de mener, at udarbejdelsen af opgaveoversigten er udtryk for retfærdighed. Dette tal er på landsplan kun 50 %.

45 % i Aabenraa har svaret, at den fastlagte forberedelsestid aldrig eller sjældent bliver brugt til andre formål. På landsplan er svaret 20 %.

74 % i Aabenraa har svaret, at hvis ledelsen laver ændringer af lærernes arbejdsopgaver, så tager de en drøftelse med den enkelte lærer, og der sker justeringer, så læreren har mulighed for at løse opgaverne kvalificeret. Dette tal er kun 44 % på landsplan.

Som sagt er der på alle femten områder en positiv tendens her i Aabenraa. Det ser godt ud, men det er som tidligere nævnt slet ikke godt nok endnu. Vi er absolut ikke i mål, men vi er da kommet et stykke på vejen. Vi har brugt vores muligheder der hvor vi har haft mulighed for det. I dialog med skolelederrepræsentanter og forvaltning, og i MED-systemet både på kommunalt plan og på skoleplan.

Med hensyn til arbejdsmiljøet er der sket en mindre positiv fremgang. I 2014 lavede Kredsen en lokal arbejdsmiljøundersøgelse, og vi har netop her i januar afsluttet den samme undersøgelse for 2016.

Svarprocenten var i år godt 60%, dette er lidt lavere end i 2014.

Ikke overraskende viser undersøgelsen, at der fortsat er store udfordringer i forbindelse med inklusionen.

I arbejdsmiljøundersøgelsen svarer lidt over 70 procent, at inklusionen har en negativ eller meget negativ betydning for deres undervisning, og over halvdelen af de, der svarer, mener ikke de har de nødvendige kompetencer til at inkludere elever i deres undervisning. Tallene for både 2014 og 2016 ligner hinanden meget. Inklusionsproblematikken bør vi som kreds absolut have mere fokus på i den kommende periode!

Med hensyn til spørgsmålet om oplevelsen af stress, er besvarelserne fra i år næsten identisk med 2014. Der er altså ikke sket noget målbart. Fortsat lige så mange der i perioder har følt sig stressede på grund af deres

arbejde, lige så mange der har været ved lægen for at tale om arbejdsrelateret stress, og lige så mange der har været sygemeldt på grund af arbejdsrelateret stress. I forbindelse med det trivselsprojekt som forvaltningen har gennemført, er der tilknyttet en såkaldt stresscoach, hvor lærerne kan få konsultationer, når de oplever stress. Rigtig mange har benyttet sig af tilbuddet, men lige pt er der ganske få, der gør brug af dette. Det ser jeg som et positivt tegn, og så har jeg en fornemmelse af, at det er mere legalt nu end tidligere at snakke om stress på arbejdspladsen. Vi må dog konkludere, at alt for mange lærere har haft behov for at konsultere lægen pga stress, og alt for mange har været sygemeldt pga stress. Vi må dermed konkludere, at skolerne fortsat skal have fokus på det pressede arbejdsmiljø.

I arbejdsmiljøundersøgelsen bliver der også spurgt ind vedrørende mobning. Både i 2014 og i 2016 svarer 17 % at de har været udsat for mobning, vold eller trusler om vold på arbejdspladsen. Der er en stigning i antal af mobning fra elever, men et fald i mobning fra ledere. Det er dog tankevækkende, at der også er en stigning i mobning fra kolleger. Hele 18 procent af de udsatte har oplevet mobning fra kolleger.

I et afsnit af arbejdsmiljøundersøgelsen spørges også ind vedrørende ledelsen. 85 % af de, der svarede, har denne gang svaret, at de stoler i høj grad eller i nogen grad på de udmeldinger, der kommer fra ledelsen. I sidste undersøgelse var dette tal 75 %.

74 % af de, der svarede denne gang, giver udtryk for, at ledelsen i høj grad eller i nogen grad anerkender og påskønner medarbejdernes arbejde, og hele 91 % giver udtryk for, at ledelsen stoler på, at medarbejderne gør et godt stykke arbejde. I 2014 var tilsvarende tal kun 79 %.

Ca 80 % af de, der svarede, giver udtryk for, at de i høj grad eller i nogen grad generelt får hjælp og støtte fra deres nærmeste leder.

Der opleves altså en positiv udvikling mht. svarene i forbindelse med lederne, men der er fortsat udfordringer, når vi står i situationer på nogle skoler, når der er tale om forflytninger og afsked. Lederne er udfordrede, men vi må hele tiden holde dem op på, at der skal være en ordentlig behandling af medarbejdergruppen. Der skal være åbenhed og høj grad af orientering i MED udvalgene og i hele personalegruppen.

Vi står i et arbejde, hvor vi kan se, at det bliver et langt sejt træk på mange områder. Et træk gennem dialog uden at blive tandløse. Et træk gennem vore gode tillidsrepræsentanter, gennem klubmøder, et velfungerende Med-arbejde og ved fortsat godt sammenhold ude på skolerne. Vi skal sprede det gode budskab, når der er mulighed for det, for lærerarbejdet er verdens bedste job, når man får mulighed for at løfte opgaven.

Tak til alle tillidsrepræsentanter, arbejdsmiljørepræsentanter og ikke mindst til alle medlemmer der bakker op, når vi kalder eller når vi beder om udfyldelse af spørgeskemaer m.m.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige tak for samarbejdet til alle i kredsstyrelsen. Alle kredsstyrelsesmedlemmer er hele tiden konstruktiv kritiske. Tak for mange gode drøftelser. Det er jo lettere at agere som kredsformand når I er som I er.

Generalforsamlingen 9.marts 2016